

Bezzásahovost, biomonitring a management aneb požadovaný zločin naší „ochrany přírody“

Motto:

Přírozená obnova ekosystémů přírodními procesy je možná u dostatečně velkých přírodních ekosystémů (větších než ČR). Obnova zkulturněných ekosystémů přírodními procesy je otázkou tisíce let, u genetické struktury populací až 10 000 let. *(ředitel genet. divize IUFRO Kanada)*

Obnova přírodních lesů ze stejnověkých monokulturních lesů je možná jen jemnými metodami, pak teprve pak je možná „samoregulace“, jinak u disturbovaných lesů dojde ke komplexní degradaci lesů a desertifikaci ploch. *(odd. klimatologie Fyzikálního ústavu, Severní Rusko)*

Světově vědecký, žádoucí asistenční ekosystémový management zavrhli naši ideologové bezzásahovosti jako zbytečnou tradiční veteš, v prospěch rozsáhlého šumavského experimentu bezzásahové výroby „divočiny“, zatím na ploše cca 25 tis. ha hřebenových horských smrčín v délce 40 km. Proto současný ministr životního prostředí R. Brabec, současný ředitel celé chráněné Šumavy P. Hubený a jejich podpůrný spolek Hnutí Duha, jménem vůdčího agitátora J. Bláhy (který již předvádí mapu další bezzásahovosti Šumavy), prohlašují, že přírodní obnova po naoktrojovaném disturbančním rozpadu smrčín kůrovcovou kalamitou, na převážně tlejícím dřevě, je úspěšná a dostatečná a proto je třeba ji převážně uplatňovat na většině území všech našich národních parků. Vůbec jim nevadí, že

- současná obnova je pouze lokální, zejména tam, kde dostatek semenáčků vzešel ještě pod ochranou původních matečných horských smrčín a to převážně na místech chráněných orograficky před výsušnými a prudkými větry, tj. v závětrí (v důsledku specifického anemoorografického systému alpských fénů, např. nad Plešným jezerem)
- že dochází ke vzniku aridních lesostepních formací s rozsáhlými fatálními dopady zejména na vodohospodářskou situaci.

Mladé semenáčky zejména smrku, který vyžaduje vlhko v půdě i ovzduší, obtížně přežijí do vyšších tříd v nastupujících extrémizujících se podmínkách. Navíc tlející smrky, které jsou ve vlhku vhodným substrátem pro obnovu smrku, v suchém mezoklimatu prakticky netlejí. Tato situace nejvíce vyhovuje expanzivním pokryvným vysokým trávám (např. *Calamagrostis villosa*), které však znemožňují přírozenou obnovu smrku. Žádoucí nová semenná generace smrku tak má tristní podmínky pro svůj vznik.

Následně dochází ke:

- stoupání nedostatku vláhy a vzrůstu teplot
- vzrůstu větrných situací
- nedostatku semenného fondu ze semenných generací
- erozním projevům, ale ne k drobnému narušování půdního povrchu (potřebnému k ujetí semen)
- rozsáhlému snižování biodiverzity (zejména vlivem primárního uplatnění expanzivních druhů, zejména vysokých trav, odumření ekologicky méně validních, nekonkurenčních druhů a zamezení blokové sukcese na někdejších extenzivně využívaných trvalých travních porostech) a tím ztratě mnoha kriticky ohrožených, chráněných taxonů a biotopů EVL Šumava, což dokládá botanické mapování zpracované před vyhlášením EVL
- změnám mezoklimatu ve směru aridizace
- likvidace funkčních schopností Chráněné oblasti přírozené akumulace vod Šumava zejména vysoušením rašelinišť a likvidací retenčního potenciálu.

Po vyhlášení NP Šumava v roce 1991 vynikající ekolog RNDr. Stanislav Kučera v rámci geobotanického posouzení centrální části napsal **Doporučení pro ochranný režim:**

Les je vůdčím a určujícím ekosystémem zájmového území, který ovlivňuje a někdy i podmiňuje stav jiných, kontaktních ekosystémů, např. rašelinišť. Péče o les proto vždy bude, zejména v této centrální části pohoří, kostrou a nejvýznamnějším článkem péče o národní park. Smrčiny, jako klimax klimatický, nehojně zastoupené v nejvyšším stupni v příhraniční oblasti, jsou v úhrnu dosti poznamenány hospodářskými zásahy. Až na nevelké části, mají co do struktury úplnou převahu znaků kulturního lesa. Klimatické lesní klimaxy v nižších vegetačních stupních byly vesměs ovlivněny hospodářskou exploatací lesa. Je samozřejmé, že i zcela kulturní a stejnověké kultury s vyšším zastoupením buku, nebo přerostlé pastevní pařeziny, významně zvyšují pestrost vegetace, umožňují přežívání doprovodných druhů podrostu a tak jsou potenciálními rezervami pro regeneraci přirozené lesní vegetace. Současný všeobecně nedobrá stav lesů v zájmovém území je celkem znám. Důležité je hledat cesty k nápravě pro budoucnost, pro níž chybějí předpoklady právní i fyzické. **Ve vztahu k lesním ekosystémům vyplývá naléhavá potřeba účelového hospodaření vč. I. zóny. Jen při dodržení této zásadní podmínky mohou považovat za přijatelné současné vymezení zóny I. na lesním fondu,** na němž jsem se spolupodílel.

Velmi povšechně lze zobecnit, že téměř bez zásahu lze ponechat edafické klimaxy - na rašelinných, zamokřených, suťových aj. extrémních stanovištích.

Horské louky a pastviny vysoké Šumavy tradičně obhospodařované, byly vesměs porosty s nízkou produkcí, avšak druhově velmi pestré, citlivě kopírující pestrou mozaiku přírodních stanovišť na živinami přirozeně chudých půdách krystalinika. **Tato bezlesí v kombinaci s lesnatými plochami vytvářejí soubor geopsychických vjemů: unikátní celek členité krajiny – to je fenomén Šumavy, tak vnímá krajinu její obyvatel i náhodný návštěvník. Dopustíme-li zánik těchto biotopů, zlikviduje tím v průběhu 2-3 desetiletí desítky jednotek polopřirozené vegetace, přičemž některé z nich mají endemický charakter. Byla by to ztráta kulturní, srovnatelná s likvidací památek celé časové vrstvy, např. baroka, pro určité území.** Byla by to především ztráta na reprodukcijících se hodnotách živé přírody, potenciálně využitelných k užítku budoucích generací.

Národní parky, vedle svých zásadních funkcí ochranných, musejí také ve vysoké míře poskytovat užitek obyvatelstvu, nemá-li být soustavně politicky zpochybňována účelnost a nutnost jejich existence. **Představa zásadní minimalizace značených letních turistických tras v zájmovém území je absurdní, stejně tak představa vazby vstupu na některé trasy pouze s doprovodem je málo vhodná.**

Problematiku návratu přirozeného přírodního lesa nejlépe vyjadřuje tabulka skladby lesních dřevin NP Šumava (v %)

dřevina	cca rok 1850	cca rok 2000	přirozená (ÚHUL)
smrk ztepilý	51,-	83,7	41,9
jedle bělokorá	13,-	0,9	17,3
borovice blatka, kleč	2,4	2,7	0,7
borovice lesní	2,-	4,3	3,1
modřín opadavý	0,05	-	-
ostatní jehličnany (vč. tis)	0,05	0,02	0,1
Jehličnany celkem	68,5	91,62	63,1
buk lesní	21,-	5,8	27,-
pionýrské listnáče (bříza, jeřáb)	8,-	2,3	7,-
javor klen	2,-	0,2	1,7
ostatní listnáče (jilm, jasan, olše)	0,5	0,08	1,2
Listnáče celkem	31,5	8,38	36,9

Informace NPS o zonaci: I. zóna ochrany přírody činí 9 004 ha, tj. 13 % plochy. Do I. zón jsou zařazeny relativně nejhodnotnější a přírodě nejbližší ekosystémy, ve kterých jsou nejlepší předpoklady pro uplatňování přírodního vývoje, zejména pralesovité zbytky - klimaxové ekosystémy (pozn. red.: ty byly však bezzásahovostí převážně zlikvidovány), první generace lesa po pralese, sukcesní stádia blízká přirozenému stavu, přírodní mokřady a vrchoviště, ledovcová jezera, vodní toky. Tyto pozůstatky ekosystémů se zachovaly na v minulosti obtížně dostupných a využitelných místech. Tím je způsobeno mozaikovitě uspořádání I. zón. Budoucí I. zóny by měly tvořit celistvé komplexy, které umožní přírodní procesy bez výrazného vlivu z okolí. Pro vytvoření dobře identifikovatelných hranic mohou být do I. zón přiřazeny i ekosystémy výrazněji pozměněné. Vstup do I. zóny je mimo vyznačené stezky zakázán. Bezzásahovostí, vnucenou vedoucími ideology, byla I. zóna živelně rozšířena až na třetinu území NP Šumava a to bez vědeckých potvrzení vhodnosti bezzásahovosti.

Nestačí pouze proklamativní předběžná opatrnost. Pro přijetí kontroverzní legislativy je nutné zákonné posouzení vlivu na životní prostředí „RIA“, pro plán péče NPS pak posouzení „SEA“ (tento dokument je rovnocenný se Zásadami územního rozvoje krajů, které podléhají rozsáhlému vyjadřování a schvalování). V Politice územního rozvoje ČR by měla být uplatněna priorita zajištění vodohospodářské udržitelnosti vyšší než priorita vymezení chráněných území přírody a krajiny (neboť po vyhlášení chráněného území přírody jsou okamžitě zakázána vodohospodářská opatření). Zajištění ochrany přírody a krajiny se zatím v ČR odehrávalo sofistickou mediální propagandou „divočiny“, kde naprosto nevyváženě byly prezentovány požadavky ideologů bezzásahovosti, kteří postupně obsadili vedoucí rozhodující pozice (v roce 2000 počátek ideologie bezzásahovosti, v r. 2006 chráněný nástup kůrovcového rozpadu smrčín, v r. 2016 požadavek legislativní ochrany bezzásahových přírodních procesů k výrobě virtuální „divočiny“). Zatím již ale můžeme sledovat živelné pokusy nápravy současných dopadů bezzásahovosti: zavodnění vysychajících rašelinišť, obnova palouků pro kurovitě ptáky (tetřev a další), záchrana vodních druhů u vysychajících vodních toků (perlorodka, raci, mihule, vranka, ...), avšak nedochází k programové obnově základního biotopu - lesa, či bezlesích travních ploch, na něž je vázána největší biodiverzita (botanická, ale i hmyzí vč. motýlů) či zajištění dostatečné délky ekotonů (přechodné zóny mezi společenstvy) s nejvýznamnější biodiverzitou ! Dochází tak k unifikaci a katastrofálnímu snížení biodiverzity. Fatální dopady bezzásahovosti si naivní ideologové divočiny v kulturním území zatím neuvědomují: na Šumavě v nižších polohách pod hřebenovými porosty potenciálně převládá lesní vegetační stupeň kyselých smrkových bučin (750 - 1100 m), kde po případném odumření smrků / bezzásahové kůrovcové disturbanci smrčín není šance na přírodní obnovu ekostabilního lesního biotopu, neboť chybí dostatek základních původních listnatých stromů - buků a klenů, což dokládá příložená mapka (oportunistický protagonist bezzásahovosti J. Fanta původně prohlašoval: „nutno je zajistit strategii smíšených různověkových lesních porostů, t.j. doplnit původní listnaté dřeviny buky, kleny a další, jinak se budeme pohybovat v bludném kruhu.“)

Naoktrojovanou výrobou „virtuální divočiny, resp. přírodního lesa“ vznikají prakticky stejnověké, téměř monokulturní, ekologicky labilní lesostepní formace, které následně znamenají environmentální, ekologickou a sociální neudržitelnost nejen Šumavy, ale i rozsáhlé nepříznivé dopady na Pušumaví a na celé Česko. Likvidují se bazální chráněné hodnoty Biosférické rezervace UNESCO, EVL, CHOPAV, NP i CHKO Šumava !

Uvedená hazardní bezzásahovost je experimentem JČU (dle vyjádření býv. ministra J. Moldána), což je však zločinem a proto je rozsáhlá snaha toto „přikrýt“ vnucovanou jednoúčelovou novelou zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. požadující, údajně dle požadavku IUCN, bezzásahovost na většině ploch všech stávajících a MŽP připravovaných národních parků ČR.

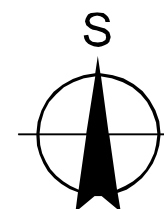
Příloha: Mapa lesních vegetačních stupňů Šumavy

Šumava - plochy lesních vegetačních stupňů

1 : 200 000

0 2,5 5 10 15 20 km

Mapový podklad © Český úřad zeměměřický a katastrální

- hranice NP Šumava
- hranice CHKO Šumava
- klimatické smrčiny nad 1200 m n.m. - 4824 ha
- bukové smrčiny 1100 - 1200 m n.m. - 14639 ha
- smrkové bučiny 750 - 1100 m n.m.
- plochy disturbovaných smrčin (bude doplněno) - cca 25000 ha

Základní ideologické výchovné propagační mantry při výrobě virtuální divočiny:

- kůrovec je přirozenou součástí lesa, kterého bychom měli *nechat volně působit* – „vzdělávací“ tabule např. u pramenů Vltavy, u Plešného jezera aj. (u člověka snad chápou, že jeho přirozené choroby a škůdce není dobře nechat volně působit)
- na Šumavě jsou *unikátní klimaxové horské smrčiny*, které je třeba chránit, ale v jiné souvislosti – tyto nepřirozené porosty je třeba co nejrychleji přeměnit na „přírodní“
- Šumava je *největší evropský lesní komplex*, kde je vhodné vytvořit „divoké srdce Evropy“

Realita:

- naoktrojovanou bezzásahovostí byla zlikvidována většina zachovalých pralesových torz
- většina vyráběných „přírodních lesů“ jsou opět nestabilní sekundární stejnověké monokulturální smrčiny
- sukcesně je likvidováno bezlesí, nejcennější plochy vodohospodářsky významných rašeliníšť odumírají díky uschnutí hřebenových smrčin a je zásadně snižována biodiverzita
- suché smrčiny jsou dnes na cca 25000 ha, základní škody činí 100 miliard Kč - a pořád to nestačí
- širší okolí Pošumaví je demograficky degresivní a region ekonomicky propadá
- buk a klen nám příroda nenahradí